

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ОСНОВИ БІЗНЕСУ»

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ професійної
освіти та технологій**

**КАФЕДРА
Економіки та управління**

Освітній ступінь

Бакалавр

Кількість кредитів
Рік підготовки, семестр
Компонент освітньо-професійної
програми

3
3 рік, V семестр
Вибірковий компонент
в межах університету

Дні занять
Мова викладання
Консультації

згідно з розкладом
українська
щопонеділка 12.00-13.00 зможливістю
дистанційної роботи на
платформах Moodle, ZOOM та Google-
class).

Викладач

Пшенична Т.М., кандидат економічних
наук

Контакти

pshenychnatn@gmail.com

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Для всіх спеціальностей університету	Вибіркова	
Змістових модулів – 3		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента –	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		20 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	76 год.
		Індивідуальні завдання	
		Вид контролю:	Вид контролю:
залік	залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є сформування у студентів комплекс знань з основ ведення сучасного бізнесу; допомогти майбутньому фахівцю оволодіти інструментарієм прийняття ефективних господарських рішень при веденні бізнесу в сучасних умовах.

Завдання курсу:

- вивчення суті та форм ведення бізнесу в сучасних умовах господарювання, принципів вибору певного виду підприємницької діяльності;
- оволодіння новітніми управлінськими підходами та застосування сучасних науково-технічних досягнень в процесі ведення бізнесу;
- опанування інструментарієм прийняття ефективних господарських рішень;
- обґрунтування вибору організаційної форми підприємництва, організації створення приватного підприємства;
- вивчення методології розроблення бізнес-плану, стратегії та інноваційних процесів розвитку бізнесу.

Предметом вивчення дисципліни є основні засади ведення бізнесу в сучасних умовах як особливого виду економічної діяльності людей, що характеризується економічною творчістю, новаторством, здібністю до ризику, вільному прояву ініціативи і направлений на ефективну мобілізацію матеріальних, фінансових та трудових ресурсів для отримання доходу (прибутку).

В результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- основи прогнозування напрямків розвитку сучасного бізнесу;
- проблеми ведення сучасного бізнесу в контексті його законодавчого та правового регулювання;
- інфраструктуру сучасного бізнесу;
- організацію фінансового забезпечення бізнесу;
- зміст основних проблем підприємницької діяльності;
- концепцію ринкової системи господарювання, механізм функціонування ринку;
- методи організації підприємницької та управлінської діяльності;
- методику оцінки ефективності діяльності бізнесу.

вміти:

- обґрунтувати вибір виду, сфери та організаційно-правової форми власної підприємницької діяльності;
- розробити бізнес-план та розрахувати показники оцінки його ефективності;
- аналізувати структуру та фактори складових суспільного виробництва на основі статистичних даних роботи бізнес-структур;
- визначати тенденції та особливості розвитку економічних суб'єктів;
- оцінювати пріоритети та особливості регулювання взаємодій економічних суб'єктів;
- оцінювати результативність підприємницької діяльності підприємства в умовах ринку;
- виділяти слабкі та сильні сторони підприємницької та управлінської діяльності;
- розробляти заходи, приймати рішення щодо підвищення ефективності підприємницької діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Соціально-економічна основа бізнесу та підприємницької діяльності

Бізнес і підприємництво. Елементи системи бізнесу. Підприємницький бізнес. Державний бізнес. Споживчий бізнес. Сутність підприємницької діяльності. Суб'єкти господарювання. Об'єкти підприємницької діяльності. Функції та принципи підприємництва. Підприємницьке середовище та його складові елементи.

Тема 2. Правові засади бізнесу та підприємницької діяльності

Правова база розвитку підприємництва. Типи та види підприємництва. Види підприємницької діяльності. Організаційно–правові форми підприємницької діяльності. Одноосібні підприємства. Повні товариства. Товариства з обмеженою відповідальністю. Товариства з додатковою відповідальністю. Командитні товариства. Акціонерні товариства. Кооперативи. Класифікація підприємницьких договорів за сферами діяльності. Типовий зміст, специфічні і загальні умови договору. Припинення підприємницької діяльності.

Тема 3. Ризики в бізнесовій діяльності

Групи «ризиків» згідно Господарського і Цивільного кодексів України. Підприємницький ризик. Економічний ризик: елементи та причини. Об'єкт ризику. Суб'єкт ризику. Внутрішні та зовнішні причини ризику. Класифікація ризиків. Господарський ризик.

Змістовний модуль 2.

Тема 4. Ринок і конкуренція в системі бізнесу

Виникнення ринку і формування ринкової економіки. Умови виникнення та функціонування ринку. Функції ринку. Теорія попиту і пропозиції. Попит. Закон попиту. Нецінові детермінанти ринкового попиту. Пропозиція. Закон пропозиції. Нецінові детермінанти ринкової пропозиції. Класифікація ринку. Організаційні форми ринку. Моделі ринку. Чиста конкуренція. Чиста монополія. Монополістична конкуренція. Олігополія.

Тема 5. Організація власної справи (бізнесу)

Методи пошуку підприємницької ідеї. Метод аналогії. Метод інверсії. Метод ідеалізації. Критерії та фактори вибору організаційної форми підприємства. Права та обов'язки підприємців. Етапи створення підприємства. Система і порядок державної реєстрації підприємництва.

Тема 6. Етика бізнесу

Сутність і розвиток етики та моралі у суспільстві. Правила використання етичних норм в управлінській сфері. Ділова етика в бізнесі. Правила ведення ділових бесід. Правила ділового листування. Вимоги до зовнішнього вигляду, манер, ділового одягу. Сучасний діловий протокол. Соціальна відповідальність. Професійна мораль та професійна етика. Етичний кодекс бізнесу. Види і функції етичних кодексів. Професійна етика менеджера. Культура публічного виступу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
л		п	СРС	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Соціально-економічна основа бізнесу та підприємницької діяльності	15	2	1	12
Тема 2. Правові засади бізнесу та підприємницької діяльності	15	4	2	9
Тема 3. Ризики в бізнесовій діяльності	15	4	2	9
Разом за змістовим модулем 1	45	10	5	30
Змістовий модуль 2				
Тема 4. Ринок і конкуренція в системі бізнесу	15	2	1	12
Тема 5. Організація власної справи (бізнесу)	15	4	2	9
Тема 6. Етика бізнесу	15	4	2	9
Разом за змістовим модулем 2	45	10	5	30
<i>Усього годин</i>	90	20	10	60

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціально-економічна основа бізнесу та підприємницької діяльності	1
2	Правові засади бізнесу та підприємницької діяльності	2
3	Ризики в бізнесовій діяльності	2
4	Ринок і конкуренція в системі бізнесу	1
5	Організація власної справи (бізнесу)	2
6	Етика бізнесу	2
	Всього годин	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Соціально-економічна основа бізнесу та підприємницької діяльності	12
2	Правові засади бізнесу та підприємницької діяльності	9
3	Ризики в бізнесовій діяльності	9
4	Ринок і конкуренція в системі бізнесу	12
5	Організація власної справи (бізнесу)	9
6	Етика бізнесу	9

6. Індивідуальні завдання

Завдання індивідуальної роботи студентів з курсу «Основи бізнесу» полягає у ґрунтовному вивченні окремих вузлових проблем курсу, які лягають в основу індивідуальних завдань з розробки бізнес-плану, за обраною студентами самостійновидом підприємницької діяльності та індивідуальних наукових досліджень, зокрема за тематикою реферативних виступів.

7. Методи навчання

Викладання дисципліни «Основи бізнесу» передбачає інформаційно-ілюстративні, проблемні, дослідницькі з застосуванням: презентацій лекційного матеріалу; графоаналітичних вправ; розрахункових вправ; ситуаційних завдань.

Лекційний матеріал подається у вигляді презентацій. Під час лекцій аналізуються проблемні ситуації, зорганізується зворотний зв'язок з аудиторією шляхом формулювання запитань і стислих відповідей з обох сторін. Під час семінарських занять розглядаються теоретичні положення та їх практичне використання відповідно до тематичного плану занять.

9. Методи контролю

Контрольні заходи є невід'ємним атрибутом навчального процесу. Вони включають поточний, проміжний та підсумковий контроль.

Навчальна дисципліна «Основи бізнесу» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 2 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних занять у формі опитування, складання тестів, розв'язання кейсів та виконання індивідуальних завдань і оцінюється сумою набраних балів.

Проміжний контроль дає змогу оцінити рівень системного засвоєння теоретичного матеріалу. Проводиться у формі контрольної роботи і оцінюється відповідною сумою балів.

Студент може набрати до 100% в результаті поточного та проміжного контролів за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Для його успішного складання пропонується перелік питань, які охоплюють програму курсу. Контроль у формі заліку передбачає включення тестових завдань, що охоплюють різні теми курсу.

На залік з дисципліни «Основи бізнесу» виноситься 50 тестових завдань. Із запропонованих варіантів відповідей на тестові запитання необхідно вибрати правильний. На кожне запитання є лише один правильний варіант відповіді. Час

на складання екзамену – 50 хвилин. Одна правильна відповідь на питання у формі тестів оцінюється в 2 бали.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється у кінці семестру за результатами поточного та проміжних контролів за семестр або отриманої суми балів на заліку.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

В залежності від повноти поточної відповіді та виконаних проміжних тестових завдань студент отримує певну кількість балів з урахуванням максимальної кількості балів, згідно наведеної таблиці.

Оцінка ECTS	Оцінка (за нац. шкалою)	Модуль1 (бали) питома вага 0,5	Модуль2 (бали) питома вага 0,5
A	5 (відмінно)	45-50	45-50
B	4 (добре)	42-44	42-44
C	4 (добре)	37-41	37-41
D	3 (задовільно)	34-36	34-36
E	3 (задовільно)	30-33	30-33
FX	2 (незадовільно)	0-29	0-29

Поточний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовний модуль 1.	0 - 20
1. Доповідь по темах 1-2.	0 – 5
2. Доповідь по темі 3.	0 – 5
3. Реферат по темах 1-3.	0 – 10
Змістовний модуль 2.	0 - 20
1. Доповідь по темах 4-5.	0 – 5
2. Доповідь по темі 6.	0 – 5
3. Реферат по темах 4-6.	0 – 10
Кількість балів за поточний контроль	0 –40

Проміжний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовний модуль 1.	0 - 30
1. Тести по темі 1	0 – 10
2. Тести по темі 2	0 – 10
3. Тести по темі 3	0 – 10
Змістовний модуль 2.	0 - 30

1. Тести по темі 4.	0 – 10
2. Тести по темі 5.	0 – 10
3. Тести по темі 6.	0 – 10
Кількість балів за модульний контроль	0 – 60

Підсумкова семестрова оцінка

Види контролю	Кількість балів
Поточний контроль	0 - 40
Проміжний контроль	0 - 60
Разом	0 - 100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Сума балів за всі види діяльності	Оцінка за національною шкалою	
A	90-100	5 (відмінно)	зараховано
B	83-89	4 (добре)	
C	75-82	4 (добре)	
D	68-74	3 (задовільно)	
E	60-67	3 (задовільно)	
FX	35-59	2 (незадовільно) з допуском до екзамену	не зараховано
F	0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

Робоча програма та навчальна програма з дисципліни «Основи бізнесу» для студентів спеціальності 054 Соціологія.

Розробник: Т.М. Пшенична, доцент, к.е.н.

Методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів.

12. Рекомендована література

Основні джерела:

1. Гой І.В., Смелянська Т.П. Підприємництво: навч. посіб. / І.В. Гой, Т.П. Смелянська. – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 368 с.
2. Зубок М. І., Рубцов В.С., Яременко С. М. та ін. Економічна безпека суб'єктів підприємництва: навч. посіб. / М.І. Зубок, В.С. Рубцов, С.М. Яременко та ін. – К., 2012 – 226 с.

3. Кубіній Н.Ю. Основи бізнесу: навчальний посібник/ Н.Кубіній. – Ужгород, 2013. – 204с.
4. Кучеренко В.Р., Квач Я.П., Осипова М.М., Доброва Н.В. Основи бізнесу. Практичний курс (збірник вправ, задач, тестів та ситуаційних завдань) / за ред. В.Р. Кучеренко // Навч. посіб. рекомендовані МОН України. – К: «Центр учбової літератури», 2010. – 176 с.
5. Ларіна Я. С. Основи бізнесу: навч. посіб. / Я. С. Ларіна, С. В. Мочерний, В. М. Фомішина, С. І. Чеботар. – К.: ВЦ «Академія», 2009. – 384 с
6. Мельников А.М. Основи організації бізнесу [текст] : навч. посіб. / за заг. ред. А.М. Мельникова [А.М. Мельников, О.А. Коваленко, Н.Б. Пундяк] – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 200 с.
7. Організація власного бізнесу: навч. посіб.: за ред. к.е.н. доц. Є.В. Ткача. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича. 2023. – 264 с.
8. Основи бізнесу: навчальний посібник / Доброва Н.В., Осипова М.М. – Одеса: Бондаренко М. О., 2018. – 305 с.
9. Педько А.Б. Основи підприємництва і бізнес-культури : навч. пос. / А.Б. Педько. – К.: «Центр навчальної літератури», 2019. – 168 с.
10. Тягунова Н.М. Підприємництво і бізнес-культура: навч. посіб. / Н.М.Тягунова, О.А. Спориш. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 118 с.

Додаткові джерела:

1. Балджи М.Д., Доброва Н.В., Однолько В.О., Осипова М.М. Торговельне підприємництво: навчальний посібник – Київ: Кондорвидавництво, 2017. – 112 с.
2. Васильців Т.Г., Кочмарик Я.Д., Блонська В.І., Лупак Р.П. Бізнеспланування : навч. пос. / Т.Г.Васильців, Я.Д. Кочмарик, В.І. Блонська, Р.П. Лупак. – К.: Знання, 2013. – 207
3. Король С.Я. Соціальна відповідальність бізнесу : теорія та методологія обліку : монографія / С.Я. Король. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 416 с
4. Крегул Ю.І. Безпека підприємницької діяльності в Україні : адміністративно-правовий аспект : монографія / Ю.І. Крегул, Р.О. Банк. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 240 с.
5. Юрчишена Л. В. Планування підприємницької діяльності: [навч. посіб.] / Л. В. Юрчишена; Вінниць. фінанс.-екон. ун-т. – Вінниця: ВФЕУ, 2014. – 366 с.

13. Інформаційні ресурси

Господарський кодекс України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15)

Класифікація видів економічної діяльності КВЕД 2009:2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/ST001975.html

Закон України «Про державну статистику». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2614-12)

Закон України «Про підприємництво» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12_3.

Закон України «Про власність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/697-12>

Закон України «Про підприємства в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/887-12>

Закон України «Про інвестиційну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>

Закон України «Про господарські товариства» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>